

FRA DET NYE THULE

Af journalist *Helge Christensen*

Det kan i dag med sikkerhed siges, at det var en lykke for Thule-folket, at det kom til at flytte fra det gamle Thule til det nye. Man hører nu og da sære fremstillinger, som siger, at det var en tvangsforflytning eller noget i den stil, men det passer ikke. Ingen bad Thule-folket om at flytte, det var dem selv eller rettere sagt deres fangerråd, der tog beslutningen.

Det er inspektør i Thule, *Egon Mørch Rasmussen*, der siger dette i en lille samtale kort før afrejsen til Grønland efter en overstået ferie herhjemme.

- Men der er flere misforståelser, siger Mørch Rasmussen, jeg møder ofte den udtalelse, at vi må da sagtens kunne undgå at lide savn af nogen art, for vi har jo biograf, klubber, kilometerlange veje, flyveplads, biler, amerikanske shows o. s. v. Vi lider ikke savn, men vi har ingen af disse mange moderne foreteelser. Misforståelsen skyldes, at man stadig bruger navnet Thule om den amerikanske base, endog i den danske statsradiofonis vejrmeldinger. Det er ikke Thule, der hvor amerikanerne holder til, for vi tog navnet med os, da vi flyttede nordpå.

- Hvornår var det, flytningen fandt sted?

- Det var i sommeren 1953. Alle Thules beboere flyttede pr. hundeslæder op over Politikens Bræ, 160 km nord for det gamle Thule, og her er så vokset et nyt lille samfund op. Jeg må hellere sige to, nemlig et på Herbert Øen og et i det nye Thule, hvor bopladsen Qanaq lå.

- Hvor mange mennesker tæller disse to små samfund i dag?

- I Thule bor der 13 familier, det vil sige omkring 100 mennesker, på Herbert Øen bor der ca. 50 mennesker, og omkring 50 andre er flyttet til forskellige pladser i distriktet. Alle lever de på gammeldags vis af fangst, på havet såvel som i fjeldene. Fangstforholdene i distriktet er gode, selv om rævefangsten er noget ringere, end den var ved det gamle Thule. Der fanges narhvaler, hvidfisk og hvalrosser i Thules nærhed, rævene må man køre lidt længere efter, men 100 km fra eller til, når man har et godt hundespand for slæden, betyder intet.

Luftfotografi af farvandet ud for det nye Thule.

Den lille by Thule er blevet det centrale i distriktet, og vi er alle glade og tilfredse for at bo der. Det er på sin vis en moderne by med sygehus og kostskole med plads til 24 kostelever fra distriktet samt til den lille bys hjemmeboende skolepligtige børn; vi har et moderne elværk med vandværk og varmecentral, en radio-telefonistation kombineret med kontor og butik og en smuk ny kirke, og endelig har vi et magnetisk observatorium. Alt dette betyder, at vi naturligvis har læge og sygeplejerske, magnetisk observatør, elværksbestyrer og elektriker, præst og kostskoleleder, handelsassistent o. s. v.

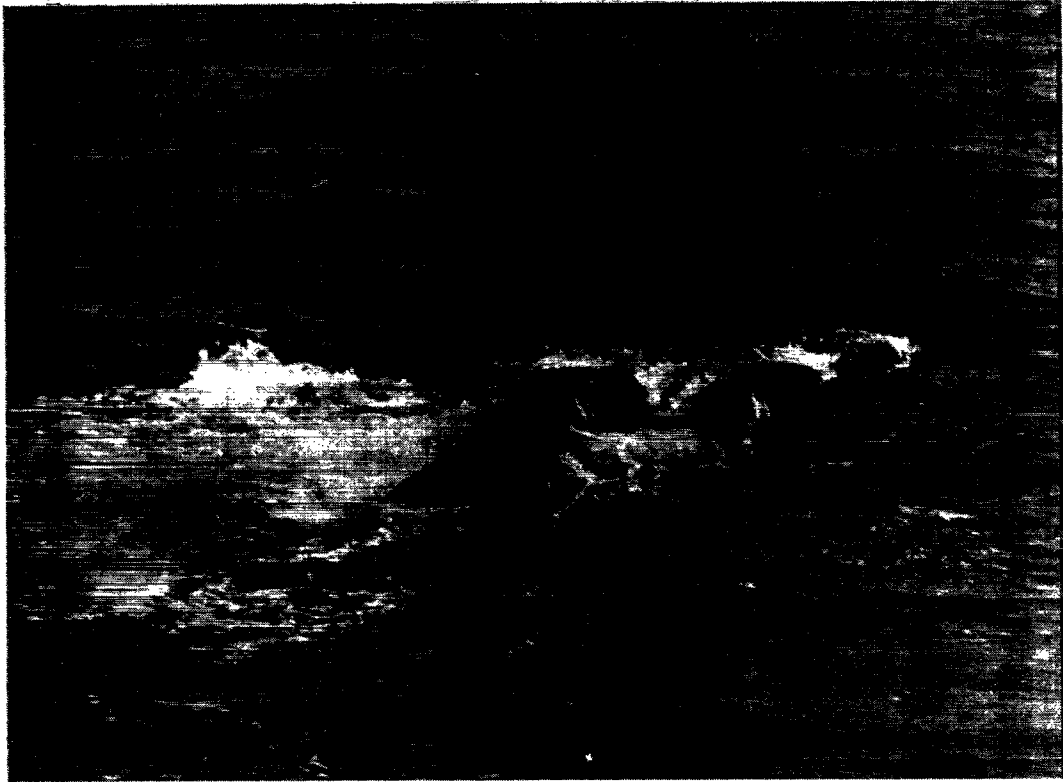
- Flyttede man motorbådene med til det nye Thule, hvor sommeren formentlig er endnu kortere end ved det gamle Thule?

- Det gjorde man rigtignok, og vi har endda fået flere. Der er i Thule 11 motorbåde ialt, et meget stort antal i forhold til befolkningsmængden, og netop i betragtning af, at der kun er isfrit fra slutningen af juli til midt i oktober. Fangsten drives året rundt, og efter hvalrosfangsten i åben sø begynder rævefangsten. Sidstnævnte drives iøvrigt også i egnen omkring det gamle Thule, som vi alle i dag kalder Thule airbase.

Hele vinteren gøres fangstturene med hundeslæde.

- Der fiskes vel også lidt i Thule-distriktet?
- I en kort periode er der et ret godt laksefiskeri, for at være helt korrekt drejer dette sig om fjeldørreder og ikke laks, og om vinteren fanges en del hellefisk på langliner gennem huller i isen. Også hajer fisker vi, de anvendes til hundefoder og foder i rævefælder, men leveren afsættes til Den kgl. grønlandske Handel.
- Hvordan er sundhedstilstanden deroppe?
- Den er god. Thule-folket vokser i antal, og der fødes mange flere levedygtige børn end tidligere. Det var jo navnlig børnedødeligheden, der var stor; Thule-folkene bliver jo oftest ret gamle. Alle børn calmettevaccineres, og alle sygdomstilfælde er under kontrol.
- De omtalte lige kostskolen, verdens nordligste velsagtens, er den i fuld funktion?
- Kostskolen er et betydeligt gode, og straks da den var færdig, meldte sig 20 kostelever fra distriktet. Thule-folket er meget glad for den, fordi de så ved, at deres børn har det godt, mens de selv er enten bosat på en lille plads langt derfra eller også på langfart for at drive fangst. Folk i Thule bestemmer selv, hvor de vil bo, men man kan jo ikke, hverken der eller her, bygge skole og ansætte lærer på

Hvalrosser bolttrer sig i åbent farvand.

hver eneste plads, hvor blot et par familier finder på at slå sig ned, ovenikøbet kun for en kort tid. Derfor er kostskolen en ideel løsning af Thule-distriktets skoleproblem. Det er en dobbeltsproget skole, der undervises både i grønlandsk og dansk, men det morsomme og helt rigtige er, at der desuden undervises i fag som skindbehandling og skindsyning og endvidere i sløjd, så de unge kan lære at bygge deres slæder selv og kajakker, hvis de har lyst. Der undervises også i skydning, og herved lærer ungdommen at behandle og håndtere deres skydevåben på den rigtige måde.

Alt dette til trods, så er det slet ikke meningen, at man vil forsøge at opdrage et lille folk til at blive moderne europæere. Thule-folket skal fortsat være et fangerfolk og i henhold til deres egne ønsker leve deres ubekymrede liv i fred og ro i den frie natur. De har de moderne goder, der betyder noget, skole, hospital og en butik, hvor de kan købe brændstof til bådene, patroner, sukker, tobak og kaffe. Hvad skal man så med mere - resten skaffer de sig jo selv gennem deres fangst. Deres enkle levevis forenes godt med den moderne kendsgerning, at de alle har elektrisk

Det gamle Thule-fjeld fra luften.

lys i deres huse, og nogle har endog radio. De lytter gerne til musik fra fremmede radiostationer og er naturligvis i særlig grad glade, når det en enkelt gang lykkes dem at fange Grønlands radio fra Godthåb.

- Sygehuset er også nyt og moderne; hvor stort er det?
- Normalt tager det omkring 12 patienter, men under epidemier kan det rumme ca. 30. I forbindelse med sygehuset vil jeg gerne nævne, at radiotelefonien, som

jeg omtalte før, er af uhyre stor betydning ikke mindst for lægen. Vi kan på den måde daglig komme i forbindelse med omverdenen og blive kaldt, om det er nødvendigt, så lægen kan nå hurtigt frem. I gamle dage måtte man have en mand af sted for at hente lægen, og ofte var det en tur i hundeslæde på flere hundrede kilometer.

- Mærker De blandt befolkningen aldrig længsel efter den gamle boplads ved foden af Thulefjeldet?

- Nej, aldrig, hvad skulle de savne? De har fået gode og sunde huse at bo i, de har fået fredeligere forhold, bedre fangst, og ungdommen, der vokser op, vil takket være den nye låneordning få langt lettere ved at skaffe sig en bopæl. Der bygges da også 3-4 nye og sunde træhuse om året, så man vil også heraf forstå, at det lille samfund vokser og befinder sig vel. Vi savner intet - jo, nu vi taler om det, så tror jeg nok, at mange af os savner Thulefjeldet, men det kunne vi jo ikke så godt flytte med os.